

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

Després de la fuga total

PERFIL

PONÇ PUIGDEVALL (SANT FELIU DE GUÍXOLS, 1963) VA DEBUTAR ABANS DE FER 30 ANYS AMB 'UN SILENCI SEC' (1992). DES DE LLAVORS HA PUBLICAT NOVEL·LES COM 'UN DIA TRANQUIL' (2010) I EL RECALL DE CRÍTQUES 'ELS CONVIDATS DE PEDRA' (2016)

JOAN GARÍ

A les novel·les de Ponç Puigdevall sempre acaba plovent, tard o d'hora, com una inadvertida fatalitat. “La pluja

també volia ser-me adversa”, escriu. A *Il·lusions elementals*, concretament, l'aigua que cau rima perfectament amb els rius d'alcohol que consumeix el protagonista, un escriptor convençut que “la causa de l'alegria o de la tristesa, de l'avorriment o del desencant de tots els homes sempre era una dona”.

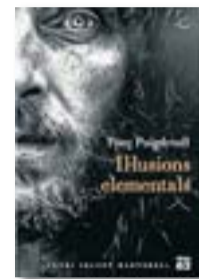
La dona en qüestió és Silvia. En realitat, l'escriptor no escriu i Silvia és la seua ex. Ella té dos gats i ell té un gos. Ella és expansiva i radicalment sociable, ell és reservat i introspectiu: segons Plató, farien bona parella. La circumstància animal, però, revela una incompatibilitat radical, perquè gats i gossos, com se sap, lliguen poc bé. Plató, de tota manera, no hi toca. L'escriptor que no escriu viu a Giro-

na, o hi du a terme una aproximadament efectiva imitació de la vida. Aviat aquest costum de viure sense viure, de no tindre casa ni compte corrent aniran forçant el protagonista a tocar el dos. L'acció es traslladarà a Gijón, i després a algunes altres ciutats que compten amb connexió ferroviària. El viatge del nostre home cap a la indignació més o menys comiserada va tenint lloc servit per un estil narratiu volgutament anticlimàtic, característic de l'autor.

Una història sobre el desengany

Una novel·la és un to i el d'*Il·lusions elementals* no és gens agressiu, es fa manyac, es resol en una grisor sense arestes. La història que conta, així, sembla una història avorrida però vivíssima, una rutina extraordinària. Ací apareixen bars i mòbils, però si prescindim d'això el relat podria transcórrer perfectament a la Viena dels anys 20. Hi ha una certa solemnitat centreeuropea, en aquesta novel·la. Potser això ajuda a fer que siga difícil no establir una relació de simpatia amb un llibre com aquest, que s'aparta dels corrents narratius majoritaris en la literatura catalana. Aquest escriptor fracassat ens genera una certa mala consciència: és com l'amic una mica pesat que t'agafa de les solapes al bar, toca les tres. La seua història ja la coneixes massa, l'has sentida contar cent vegades, però continua sent un relat punyent perquè, d'alguna refotuda manera, la vida hi batega.

El títol, *Il·lusions elementals*, no és un prodigi d'enginy, però forma part, probablement, de l'estratègia monocord de tot el projecte, com si l'autor no volguera cridar l'atenció de cap manera, ni llançar cap ham cap al tumult hidràulic dels lectors.

IL·LUSIONS ELEMENTALS
PONÇ PUIGDEVALL
EDICIONS 62
288 PÀG. / 19 €

Un lector *normal* –un lector aviciat amb la sucreria desficiosa dels *best-sellers*– el que fa amb un llibre com aquest és mirar-lo i remirar-lo i, posat que el comence a llegir, l'abandonarà al cap de poques pàgines. Però el text de Ponç Puigdevall no busca lectors *normals*, sinó una mica extraordinaris, atents a la pista centreeuropea de què parlava adés. Al capdavall, l'heroi que assalte aquestes pàgines s'hi ha d'emmirallar amb les màscares de l'autor i del protagonista: “També em va dir que la gent com jo, amb pretensions intel·lectuals, amb una capa de cultura i una tendència irreprimible a parlar de la seva pròpia noblesa, sabien fer-se passar per unes criatures extraordinàriament complexes”.

En *D'incògnit* (Tusquets, 2016), l'anterior novel·la de Puigdevall, també plovia, i vaig comparar aquella cortina d'aigua regular, constant, implacable i opaca amb l'efecte que provocava idèntica davallada en la pel·lícula *Psicosi*, d'Alfred Hitchcock. Allí es penetrava al regne de Norman Bates –regit per lleis pròpies– travessant l'aigua que queia per subratllar un pavorós ritual de pas. No cal cap contrasenya per compartir les il·lusions d'una novel·la sobre el desengany que porta de la misèria a la mort sense estacions intermèdies. Acompanyem el personatge fins al final i, al llindar mateix del no res, tot s'acaba amb una cita de Francis Scott Fitzgerald: “Una fuga total és una cosa de la qual un no pot recuperar-se; és una cosa irreparable perquè el passat deixa d'existir. [...] Havia de seguir sent escriptor perquè es tractava de la meua única manera de viure, però havia de renunciar a qualsevol intent de ser persona, de ser amable, just o generós”. Amén. ♦

L'ESCRITOR FRACASSAT DEL LLIBRE GENERA UNA CERTA MALA CONSCIÈNCIA: ÉS COM L'AMIC UNA MICA PESAT QUE T'AGAFA DE LES SOLAPES AL BAR, TOCADES LES TRES

FRANCESC MELCION

La tendresa i els baixos fons segons Simenon

JORDI NOPCA

A principis de la dècada dels 30, l'editor Arthème Fayard va proposar al jove Georges Simenon (1903-1989) que

escrigués “un parell o tres” de novel·les negres per decidir si les publicava o no. Quan les va tenir fetes, l'editor li va dir: “Miri, les seves novel·les no estan malament, però no aniran bé. Sap per què? Perquè no són novel·les negres de debò. En primer lloc, no hi ha cap problema matemàtic que els lectors hagin de resoldre. Tampoc hi ha personatges simpàtics ni antipàtics. Ni històries d'amor. A sobre, les seves novel·les acostumen a acabar malament”. Simenon devia observar Fayard amb

ulls decebuts –potser amb la pipa penjant dels llavis– i va dir: “D'acord. M'emporto els manuscrits”. I l'editor va respondre: “De cap manera. Li signo un contracte per a dotze novel·les, però me n'ha d'entregar una cada mes”.

Amb *Pietr, el letón* (1931) va arrencar oficialment la sèrie de l'inspector Jules Maigret, integrada per 78 novel·les i 28 narracions. L'última, *Maigret et Monsieur Charles*, va aparèixer el 1972, quan l'autor belga ja havia venut milions de còpies dels seus llibres i era una figura de referència a Europa (actualment aquesta xifra supera els 550 milions d'exemplars; Simenon acumula 3.500 traduccions en 55 llengües). A finals del 2012, Acantilado i Quaderns Crema van co-

mençar a recuperar l'obra del novel·lista belga, combinant els *romans durs* i els casos de l'inspector parisenc seguint un ordre no cronològic. *El muerto de Maigret* és la 33a novel·la de la sèrie i va ser escrita a Tucson, Arizona, l'any 1947, tot i que està ambientada a la capital francesa i arrenca amb les trucades d'un home a l'oficina de l'inspector: li diu que l'estan seguint, però Maigret no en pot acabar de treure l'entrellat, perquè el desconegut es mou d'un bar a un altre, escòmès per diversos homes. L'endemà l'home apareix apunyat enmig de la Place de la Concorde i així comença l'enèsima investigació del sorrut Maigret, que el portarà a reobrir el bar de la víctima –un toc quotidià encantador,

EL MUERTO DE MAIGRET
GEORGES SIMENON
ACANTILADO
TRADUCCIÓ DE NÚRIA PETIT
208 PÀG. / 16 €

igual que les sopes que li prepara la dona a casa– amb l'objectiu d'enxampar algun curiós relacionat amb el crim, i d'allà anirà a parar als baixos fons del carrer Roi de Sicile. Estirant el fil descobreix la sordida banda de txecs –un apunt xenòfob?– que ha liquidat el pobre Albert, però també aconseguen una escena memorable, la de la visita a l'hotel on s'amaga la dona de la víctima, l'encantadora i estràbica Níne. “No reclamava tendresa per a ella. La seva necessitat era escampar-la al voltant seu”, llegim al llibre. És gràcies a fragments com aquest que Simenon sobresurt entre els autors de novel·la negra. És més que un narrador de primera: captiva, emociona i fereix com els grans escriptors. ♦